

N:o 17.

Ank. till Riksd. kansli den 28 mars 1895, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och framläggande af förslag i fråga om jordbrukskreditens upphjelpande.

I en till utskottet remitterad motion, n:o 66, föreslår herr *J. M. Ekströmer*, »att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t ville anhålla om vidtagande af åtgärder för utredning och framläggande af förslag i fråga om *jordbrukskreditens upphjelpande*». I denna motions syfte hafva herrar *H. Hammarskjöld* och *O. W. Redelius* instämt.

Efter framhållande af jordbrukets nuvarande ogynsamma läge anför motionären vidare, hurusom räntan på de fastigheterna graverande lånen, af hvilka de flesta vore s. k. hypotekslån, för jordbruket kändes synnerligen tryckande, då den, oaktadt räntans nedgång i allmänhet, likväl inom vårt land bibehölles nästan oförändrad eller sänktes allt för sakta i förhållande till prisfallet å jordbrukets alster. De med hypotekslånen förenade olägenheter, härledande sig af deras natur af fasta amorteringslån på mångårig afbetalning, torde knappast kunna afhjelpas annorledes än derigenom att, i mån som säkerheterna frigjordes, hypoteksföreningarne afvecklades och deras verksamhet öfverflyttades till en *statens jordbrukskreditanstalt*, hvilken borde förmedla lån mot inteckningar i jordbruksfastighet inom halfva taxeringsvärdet på det sätt, att staten anskaffade kapital medelst ett inhemskt, fonderadt lån mot räntebärande, icke amortisabla statspapper, löpande med en efter förhållandena på penningmarknaden lämpad räntesats. De från anstalten utlemnade lånen skulle löpa med samma ränta som nämnda

Bih. till Riksd. Prot. 1895. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 16 Häft. (N:o 17.)

statspapper och låntagaren vara berättigad dels att erhålla beloppet i dylika statspapper eller i penningar enligt gällande kurs, dels ock att på samma sätt återbetala lånet och då återfå den lemnade säkerheten eller ock få denna dödad i mån af afbetalningen. Att staten på detta sätt skulle kunna inom landet upplåna behöfligt kapital, syntes påtagligt, då afvecklingen komme att försiggå så småningom, och de i banker deponerade medel redan nu i rundt tal utgjorde 450 millioner kronor. Genom dylik öfverflyttning af lånen från hypoteksföreningarne till den föreslagna anstalten skulle jordegarna kunna friare förfoga öfver inteckningssäkerheterna, på samma gång vår penningmarknad förvärfvade ett nytt och välbehöfligt element, hvarigenom den blefve mera böjlig gent emot det produktiva arbetets kraf. Antagas kunde ock slutligen, att den lätthet, hvarmed dessa statspapper blefve åtkomliga för den stora allmänheten, skulle i väsentlig mån befordra sparsamhet och dermed kapitalbildningen i landet.

I denna motivering har herr Ekströmer såsom medel till jordbrukskreditens upphjelpande anvisat hufvudsakligen enahanda utvägar, som inom Första Kammaren af herr C. P. af Burén föreslagits i motionen n:o 30, eller afveckling af våra nuvarande hypoteks-institutioner för landet och inrättande af en statens jordbrukskreditanstalt, grundad på inhemska statsobligationer. Denna herr af Buréns motion, öfver hvilken sammansatta stats- och bankoutskottet den 19 dennes afgifvit utlåtande (n:o 3), har redan varit föremål för Riksdagens pröfning och dervid förklarats icke föranleda till någon Riksdagens åtgärd. Vid sådant förhållande och då herr Ekströmer icke, utöfver de sålunda af Riksdagen redan underkända utvägarne, anvisat några ytterligare sådana, om hvilka det kunde tillkomma utskottet att ingå i bedömande, finner sig utskottet sakna anledning att förorda en skrifvelse till Konungen, allrahälst i så allmänna ordalag, som motionären i sitt slutliga yrkande anvisar. Utskottet hemställer alltså:

att motionen icke må föranleda till någon Andra Kammarens åtgärd.

Stockholm den 28 mars 1895.

På utskottets vägnar:

H. AMNÉUS.